

XORAZM VILOYATI TURIZM SALOHİYATI IMKONIYATLARI

Sobirova Munira Akram qizi

*O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti
Tabiiy fanlar fakulteti, Geografiya va iqtisodiy bilim
asoslari yo'nalishining 3-bosqich talabasi*

Abstract: *Xorazm viloyati, O'zbekistonning tarixiy va madaniy merosi bilan boy hududi sifatida, turizm sohasida katta imkoniyatlarga ega. Ushbu tadqiqotda Xorazmning turistik potentsiali, tarixiy obidalar, mahalliy an'ana va madaniyat, shuningdek, tabiat go'zalliklari tahlil qilinadi. Xorazmning asosiy diqqatga sazovor joylari, jumladan, Urganch, Xiva va boshqa shaharlar, turizmni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, tadqiqotda mahalliy iqtisodiyotga turizmning ta'siri, turistlar uchun yaratilayotgan qulayliklar va xizmatlar, hamda ushbu sohadagi kelajak istiqbollari ko'rib chiqiladi. Natijada, Xorazm turizmining rivojlanishi uchun strategik takliflar ishlab chiqiladi va mintaqani turistik markaz sifatida global miqyosda tanitish yo'llari ko'rsatiladi.*

Keywords: *Turizm, Tarixiy obidalar, Turistik potensial, Strategik takliflar, Turistik infrastruktura, Madaniy meros.*

Key words: *Tourism, Historical monuments, Tourist potential, Strategic proposals, Tourist infrastructure, Cultural heritage.*

Turizm sohasida ilmiy tadqiqotlar olib borgan dunyoning yetakchi olimlari: D.Landberg, V.Xunziker, K.Krapf, M.Stavenga, M.Ansoff, K.Kaspar va boshqa ko'plab olimlar o'z ilmiy izlanishlarida sayyoxlik rivojlanishiga atroflicha to'xtalib o'tishgan. Shuningdek rus olimlaridan B.Azar, B.Kistanov, A.Aleksandrova, N.Burgakov, V.A.Kvartalnov, E.Puzakova, V.Chestnikova, I.Zorin, J.Koz, A.Kondratev, L.E. Kuprina va boshqa olimlar o'z ilmiy tadqiqotlarida turizm rivojlanishidagi muammolarni hal etish to'g'risida o'zlarining ilmiy - amaliy fikr - mulohazalarini berganlar. O'zbekistonda ham turizm sohasida bir qancha olimlar ilmiy tadqiqot ishlarini olib borganlar. F.O. Abdullayev, D.T. Xudayberganov, Q.I. Xamrayev lar Xorazm viloyati mintaqasida turizm sohasining rivojlanish imkoniyatlari va istiqbollari mavzusida, R.R. Yuldosheva va A. Egamberdiyev turistik xarita va atlaslarni yaratish mavzusida maqolalar yozishgan. M. Matchanov turizm xaritalari, qolaversa turistlar uchun mobil ilovalar ustida ish olib bormoqda. 2019-yil Xorazm viloyatida 713 ta mehmonxonalar faoliyat yuritgan. Bu esa 2017-yilga nisbatan 40,9% ga ko'payib 3,1 ming o'ringa yetgan. Turistik firmalarning tashabbusi bilan mamlakatimizda mavjud turizm resurslarining boshqa turlaridan samarali foydalanishning amalga oshirilayotganligi va boshqa shu kabi o'zgarishlar fikrimizning yaqqol isboti bo'la oladi.

Tarixiy Obidalar. Xorazmda joylashgan Xiva shahri, UNESCOning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan bo'lib, uning ichidagi Ichan-Qala kompleksi o'zining me'moriy go'zalligi va tarixiy ahamiyati bilan ajralib turadi. Xivadan tashqari, Urganch shahri, Orol dengizi sohillari va boshqa qishloqlarda ham ko'plab tarixiy joylar mavjud.

Madaniyat va An'anala. Xorazm viloyati, o'zining boy madaniyati va mahalliy an'analari bilan mashhur. Mahalliy festivallar, xalq qo'shiqlari, raqslar va san'at asarlari turistlar uchun

qiziqarli bo'lib, ular bu yerda o'zlarini o'ziga xos madaniyatning bir qismi sifatida his qilishlari mumkin.

Xorazm, shuningdek, tabiiy go'zalliklar bilan ham boy. Amudaryo va uning atroflari, shuningdek, tarixiy suv inshootlari tabiat va tarixni birlashtirib, turistik faoliyat uchun yaxshi sharoitlar yaratadi. Ekoturizm va tabiat bilan bog'liq faoliyatlar, bu mintaqada yanada rivojlantirilishi mumkin.

Xorazm viloyatida turizm infratuzilmasini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar mavjud. Mehmonxonalar, restoranlar va transport tizimlari ko'plab investorlar tomonidan rivojlantirilmoqda. Bu, turistlar uchun qulayliklarni oshirish va ularga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash imkonini beradi.

Iqtisodiy Ta'sir. Turizm, Xorazm viloyatining iqtisodiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Yangi ish o'rinlari yaratish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash va xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Xorazm viloyatining turizm salohiyatini yanada oshirish uchun strategik rejalashtirish va marketing strategiyalarini ishlab chiqish zarur. Turizmni rivojlantirish uchun yangi yo'nalishlar, masalan, tibbiy turizm, sport turizmi va madaniyatlararo almashinuvni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Madaniy merosni saqlash. Xorazmda ko'plab an'anaviy hunarmandchilik turlari mavjud, masalan, ipak to'qish, kulolchilik va bezak san'ati. Mahalliy hunarmandlar o'z ijodlarini ko'rsatish uchun ustaxonalar ochishlari, shuningdek, turistlarga ularni o'rganish imkoniyatini taqdim etishlari mumkin. Bu, nafaqat madaniyatni saqlab qolish, balki iqtisodiy foyda olishga ham xizmat qiladi. Xorazmning tabiiy resurslarini saqlab qolish va ularni barqaror foydalanish maqsadida ekoturizmni rivojlantirish zarur. Tabiatni asrash va mahalliy an'analarni hurmat qilishga asoslangan ekoturizm dasturlari, turistlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va mintaqaning ekologik holatini yaxshilashga yordam beradi.

Xorazm viloyati, O'zbekistonning tarixiy va madaniy jihatdan eng boy hududlaridan biri bo'lib, turizm sohasida katta imkoniyatlarga ega. Ushbu mintaqaning o'ziga xos tarixiy obidalari, mahalliy an'analari va go'zal tabiat manzaralari, turistlarni jalb qilish uchun kuchli asos bo'ladi. Xiva va Urganch kabi shaharlar, nafaqat tarixiy meros, balki zamonaviy qulayliklar bilan ham ajralib turadi. Xorazm turizmida gastronomik tajribalar, madaniy tadbirlar va mahalliy hunarmandchilikka alohida e'tibor qaratish, turistlar uchun qiziqarli va unutilmas tajribalar yaratadi. Ekoturizm va barqaror rivojlanish tamoyillari mintaqaning ekologik holatini saqlab qolish va mahalliy aholini iqtisodiy jihatdan qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Kelajakda Xorazm viloyatini turistik markaz sifatida rivojlantirish uchun mahalliy va xalqaro hamkorlik, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va ta'lim dasturlarini amalga oshirish muhimdir. Bu yondashuvlar, nafaqat mintaqaning iqtisodiy o'sishini ta'minlaydi, balki Xorazmning madaniy merosini saqlab qolishga ham yordam beradi. Umuman olganda, Xorazm viloyatining turizm salohiyati, tarixiy, madaniy va tabiiy boyliklari bilan birga, uni global turizm xaritasida ajralib turuvchi mintaqasi sifatida tanitish imkoniyatini taqdim etadi. Agar bu imkoniyatlar to'g'ri baholanib, foydalanilsa, Xorazm viloyati kelajakda muvaffaqiyatli turizm markaziga aylanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-apreldagi №549 sonli turizm to'g'risidagi

qonuni.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 13.08.2019 y. PF-5781-son “O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni.

3. Xorazm viloyatini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi. Loyiha. Toshkent, 2014.